

Succes!

Rekenen

2F R5

Slim met je geld

Dit boekje gaat over omgaan met geld en overzicht houden op je uitgaven.

Taal voor
het Leven

Katern niveau 2F, *Slim met je geld*

Dit boekje is onderdeel van de methode Succes!

Met dit boekje kun je oefenen met rekenen.

De niveaus van dit boekje voor taal en rekenen zijn:

- Taal: 1F
- Rekenen: 2F

Rekendoelen:

Op niveau 2F reken je in verschillende situaties, ook situaties die jezelf niet kent.

Je rekent zelfstandig met weinig hulp.

Je oefent in dit boekje met:

- Rekenen met geld en tijd
- Schatten en rekenen met procenten
- Rekenen met verhoudingen
- Lezen van tabellen en grafieken

Achterin dit boekje staat een instructie voor de begeleider. Daarin staan algemene aanwijzingen en aanwijzingen bij de opdrachten.

VOORUITKIJKEN

Bespreek de afbeeldingen.

- Weet jij hoeveel geld je per maand hebt?
- Kom je rond met je geld?
Makkelijk of moeilijk?
- Waar geef je het meeste geld aan uit?
- Spaar jij weleens? Waarvoor spaar je dan?

In dit boekje staan de volgende onderwerpen:

☐	1 Rondkomen met je geld	p. 4
☐	2 Abonnementen	p. 9
☐	3 De auto	p. 13
☐	4 Verzekeringen en zorg	p. 17
☐	5 Een huisdier	p. 20

Welke onderwerpen vind je interessant?
Kruis aan.

1. RONDKOMEN MET JE GELD

OPDRACHT 1

Bekijk de informatie over Fatma en Yusuf, Dionne en Hein.

Bespreek samen:

- Zijn ze ouder of jonger dan jij?
- Wie heeft het meeste geld? Wie het minste?
- Wie kan het beste rondkomen? Wat denk je?
- Is jouw inkomen hoger of lager dan dat van Dionne?

Bespreek samen ook de vragen in de rechterkolom.

Fatma en Yusuf
38 jaar en
45 jaar

Dionne
52 jaar

Hein
27 jaar

Wat is jouw
naam en hoe oud
ben je?

Gezin
2 kinderen

Gescheiden
1 kind

Alleenstaand

Hoe woon jij?
In een gezin, alleen
of ...?

Medewerker op de
administratie bij een
zorgverzekering en
schoonmaker.

Werkzoekend.
Was zelfstandig
kapster.

Medewerker
groen-voorziening.

Werk je?
Wat voor werk doe
je dan?
Of heb je gewerkt?

Inkomen per maand:
€ 2.487,-
incl. kinderbijslag.

Bijstandsuitkering.
Inkomen per
maand: € 935,-.

Inkomen per maand:
€ 1.704,-
excl. huurtoeslag.

Hoeveel inkomen
heb jij ongeveer per
maand?

OPDRACHT 2

Bekijk de tabel met voorbeelden van het netto maandinkomen in 2019.

Netto maandinkomen in 2019 (afgeronde bedragen)	
Bijstandsniveau voor alleenstaande ouder	€ 935,00
Modaal	€ 2.250,00
Anderhalf keer modaal	€ 3.400,00

Het modale inkomen is het gemiddelde van alle inkomens in Nederland.

- Kijk naar de inkomens van Fatma & Jusuf, Dionne en Hein.
Wie van hen heeft een modaal inkomen?
En het inkomen van de anderen, is dit boven of onder het modale inkomen? _____
- En jij? Wat voor inkomen heb jij ongeveer?
Modaal, minder dan modaal of meer dan modaal? _____

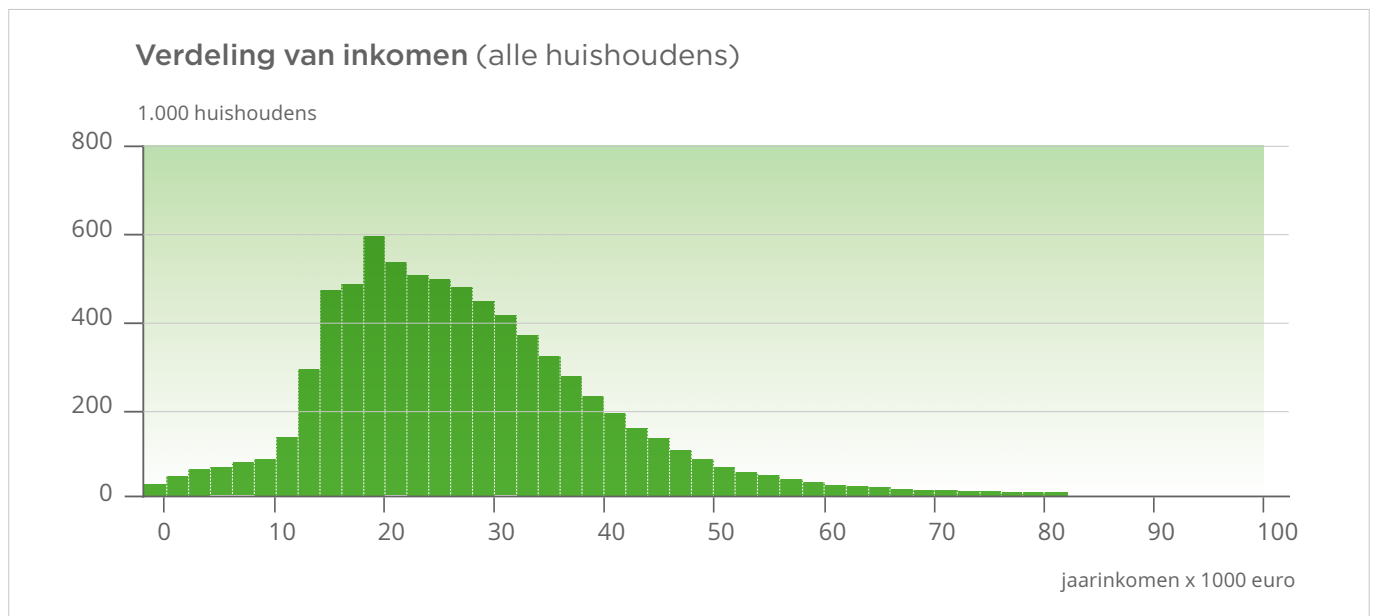
OPDRACHT 3

Kijk naar de grafiek.

Je ziet hoeveel de mensen in Nederland netto per jaar verdienen.

Het zijn de inkomens per huishouden.

Bespreek samen de grafiek en beantwoord de vragen.

- Zijn er meer lage of meer hoge inkomens in Nederland? _____
- Welk jaarinkomen komt het meeste voor? _____
- Hoeveel huishoudens hebben dit inkomen? _____
- Wat is het jaarinkomen van Fatma en Yusuf ongeveer? _____
- Zet de jaarinkomens van Fatma en Yusuf, Dionne en Hein in deze grafiek.

OPDRACHT 4

Hein heeft een inkomen van ongeveer €1.700,- per maand.
 Hij besteedt een groot deel van zijn inkomen aan vaste lasten.
 Dat zijn kosten die steeds terugkeren, kosten die je elke maand of elk kwartaal maakt.

Vaste lasten

Huur	€ 580,-
Gas, water en licht	€ 134,-
Abonnementen: internet, televisie, mobiel	€ 71,-
Verzekeringen: ziektekosten, WA, inboedel/brand	€ 148,-

- Hoeveel betaalt Hein per maand aan vaste lasten? _____

Hein ontvang ook nog huurtoeslag van € 168,- per maand.

- Hoeveel houdt Hein per maand over? _____
- Wat moet hij daarvan allemaal betalen? Bespreek het samen.

Mensen besteden gemiddeld 55% van hun inkomen aan vaste lasten.

- Besteedt Hein meer of minder dan 55% van zijn inkomen aan vaste lasten? _____
- Maak een lijstje met je eigen vaste lasten.
 Hoeveel procent van jouw inkomen besteed je aan vaste lasten? _____

OPDRACHT 5 | 55% berekenen: zo doen zij het

Hier zie je hoe Hein, Dionne en Fatma 55% van €1.700 uitrekenen.

Hein:
 Ik reken ongeveer: 55% is iets meer dan de helft.
 De helft van €1.700 is €850.
 Dus 55% zal in de buurt van €900 zijn.

Dionne:
 Ik gebruik de rekenmachine.
 1% van €1.700 is €17 en $55 \times €17$ is €935.

Fatma:
 Ik reken in een tabel.

		↖ :2	↖ :10	↖ +
%	100%	50%	5%	55%
€	1700	850	85	935
		↙ :2	↙ :10	↙ +

Staat jou manier er ook bij?
 Wat deed je hetzelfde? Wat deed je anders?
 Bespreek het samen.

OPDRACHT 6

Je ziet hier het overzicht van de vaste lasten van Dionne.

Haar inkomen is €1.935,- per maand.

Bekijk het overzicht en beantwoord samen de vragen.

datum	vaste lasten	per maand
1 januari	Huur	€ 458,00
2 januari	Energiebedrijf (gas + licht)	€ 143,00
2 januari	Schadeverzekering	€ 45,00
5 januari	Zorgverzekering + eigen risico	€ 245,00
8 januari	Wegenbelasting	€ 35,00
29 januari	Kabel/telefoon/internet	€ 84,16
29 januari	Gemeentebelasting	€ 40,50
30 januari	Water	€ 75,- per 2 maanden € 37,50
Totaal		€ 1.088,16

- Hoeveel procent van haar inkomen betaalt Dionne aan vaste lasten?
- Hoeveel geld heeft Dionne dan per maand nog over? _____

Dionne zegt:

'Ruim 40% van mijn vaste lasten is voor de huur.'

- Heeft Dionne gelijk? Laat dat met een berekening zien.
Op welke vaste lasten kun je bezuinigen? Bespreek het samen.

OPDRACHT 7

Fatma en Yusuf hebben per maand €2.487,-.

Na de vaste lasten hebben ze per maand nog €1.265,- over.

- Is dit genoeg voor een gezin met 2 kinderen? Bespreek het samen.
- Wat moeten ze van dit bedrag allemaal betalen? Maak een lijst.

Fatma heeft in april de uitgaven van het gezin bijgehouden:

- Boodschappen/eten en drinken: € 663,00
- Kleding en schoenen: € 185,00
- Hobby's en ontspanning: € 104,00
- Overig: € 58,00

- Hoeveel hadden ze in april over? _____
- Houd jij weleens geld over? Wat doe jij dan met dat geld? Bespreek het samen.

OPDRACHT 8

Je kunt sparen, als je geld overhoudt. Je kunt sparen voor onverwachte dingen. Bijvoorbeeld voor als de koelkast stuk gaat.

Je kunt ook sparen voor bijzondere dingen, zoals een reis.

Bespreek samen:

- Spaar jij? Waarvoor spaar je dan? Hoeveel geld spaar je per maand?

Fatma en Yusuf lezen in de krant:

'Sparen is verstandig. 10% van je inkomen moet je eigenlijk sparen.'

Kijk nog eens naar het inkomen en de uitgaven van Fatma en Yusuf in opdracht 7.

- Welk bedrag hadden zij in april over? _____
- Is dat meer of minder dan 10% van hun inkomsten? _____

Fatma en Yusuf sparen een jaar lang 10% van hun inkomsten.

- Welk bedrag hebben zij dan na een jaar gespaard? _____
- Kun jij 10% van je inkomsten per maand sparen? Bespreek het samen.

OPDRACHT 9

De wasmachine van Dionne is plotseling stukgegaan.

Ze heeft een nieuwe nodig.

Ze ziet een wasmachine van €400,-.

Ze wil deze wasmachine niet in één keer betalen.

Ze wil per maand betalen.

Bekijk de informatie hiernaast.

Dionne zegt:

'Ik wil ongeveer €9,00 per maand betalen.'

'Dan heb ik de wasmachine na ruim 40 maanden afbetaald.'

- Klopt het wat Dionne zegt? _____
- Hoelang moet Dionne het maandbedrag betalen?

-
- Wat betekent: 'Jaarlijks kostenpercentage 13,50%'?

-
- Hoeveel betaalt Dionne in totaal voor de wasmachine als ze op afbetaling koopt?

-
- Wat vind jij van kopen op afbetaling?
-

OP AFBETALING KOPEN

€ 400

euro

wat ga ik per maand betalen:

€ 9,05

rekenvoorbeeld

Contante waarde	€ 400
Termijnbedrag per maand	€ 9,05
Totale kredietbedrag	€ 400
Jaarlijks kostenpercentage	13,50%
Debet rentevoet (vast)	13,50
Duur kredietovereenkomst	60 maanden

2. ABONNEMENTEN

OPDRACHT 10

Je kunt een abonnement hebben voor bijvoorbeeld een tijdschrift, voor je telefoon of voor je sportschool. Je betaalt dan elke maand of elk jaar een vast bedrag. Bespreek samen:

- Heb jij abonnementen? Welke?
- Waarom kies je voor een abonnement?
- Hoeveel geld besteed je per maand aan abonnementen?

OPDRACHT 11

Tweederde van de huishoudens in Nederland heeft 5 tot 15 abonnementen.

In de tabel zie je de top 15 van de abonnementen. Bekijk de informatie in de tabel.

	Jonger dan 25 %	25 tot 45 %	45 tot 65 %	65 en ouder %	Totaal %
Combinatiepakket: internet, kabel, vaste telefoon	78	82	88	88	85
Mobiele telefoon met internet	86	85	74	60	76
Streamingdiensten: muziek, film en series	78	62	42	16	47
Loterijen	34	38	45	63	45
Tijdschriften/tv-gids	40	33	39	59	41
Wegenwacht	45	36	42	48	41
Onderhoud cv-ketel/ventilatie	35	36	39	44	39
Kranten	30	25	31	65	36
Openbaar vervoer	57	36	28	39	36
Online muziek, audioboeken, games, apps, etc.	67	44	27	11	33
Extra zenderpakketten voor de tv	40	33	32	25	32
Bibliotheek	42	41	26	22	32
Sportschool	44	38	27	14	30
Sportclub	44	34	25	23	29
Online diensten	49	34	19	16	26

- Zoek in de tabel je eigen leeftijdsgroep. Welk abonnement staat daar op nummer 1?
- Hoeveel procent van de mensen uit die groep heeft dit abonnement? _____
Heb jij dat abonnement zelf ook? _____
- Zet een kruisje bij de abonnementen die je zelf hebt.

Lees de volgende uitspraken. Kijk in de tabel. Kloppen ze?

Ouderen hebben vaker een abonnement op een krant dan jongeren.

Bijna iedereen heeft een combinatiepakket voor internet, tv en telefoon.

Vooral jongeren hebben een abonnement op een loterij.

- Bedenk zelf ook een uitspraak die past bij de tabel.

OPDRACHT 12

Dionne heeft een abonnement op de sportschool.
Ze betaalt elke 4 weken €43,95.

Ze vindt dat te veel.

Bekijk de informatie over de abonnementen en
beantwoord de vragen.

TARIEVEN

Jaarabonnement onbeperkt sporten:	€ 43,95 per 4 weken
Jaarabonnement 1 x per week sporten:	€ 36,95 per 4 weken
Maandabonnement onbeperkt sporten:	€ 51,95 per 4 weken
Jaarabonnement Familie ⁴ :	€ 99,95 per 4 weken
Los bezoek:	€ 17,50

Openingstijden

Maandag t/m vrijdag: 08.30 - 22.00

Zaterdag: 08.00 - 15.00

Zondag: 08.30 - 14.00

- Welk abonnement heeft Dionne nu? _____
- Wat kost haar abonnement in totaal per jaar? _____

Dionne gaat meestal op zaterdagochtend naar de sportschool en heel soms ook op woensdagavond.

In de zomer gaat zij hardlopen in de natuur.

Ze gaat dan niet naar de sportschool.

- Welk abonnement is voor Dionne het voordeligst? _____
- Hoeveel is het verschil in geld per jaar? _____

De zoon van Dionne wil 3 keer in de week sporten.

- Is het voordelig om een familieabonnement te nemen? _____

Hein zegt:

'Je kunt beter steeds een los kaartje nemen. Dan betaal je nooit te veel.'

- Ben je het met Hein eens? _____
- Wat kies jij het liefst: een jaarabonnement, een maandabonnement of losse kaartjes?

OPDRACHT 13

In de tabel hiernaast zie je de prijs van verschillende abonnementen voor digitale diensten.

Bekijk de tabel. Bespreek samen:

- Welke abonnementen ken je?
Welke heb je zelf?
- Wat is het duurste abonnement uit de lijst?

- Wat is het goedkoopste?

Je ziet drie keer een abonnement op Netflix.

- Waarom zijn er verschillende Netflix abonnementen?
Wat denk jij?

Abonnement op ...	Per maand (€)
Spotify Premium	9,99
Spotify Premium gezin	14,99
Foxsports Internationaal	12,95
Foxsports Eredivisie	17,95
Netflix Basis	7,99
Netflix Standaard	10,99
Netflix Premium	13,99
Telefoonabonnement	20,00
Internet/tv/vaste telefoon	40,00
Ziggo sport	14,95
Videoland	8,99
Youtube Premium	11,99
Youtube Premium Gezin	17,99
NPO Start Plus	2,95

OPDRACHT 14

Fatma, Dionne en Hein hebben ook een paar digitale abonnementen.

Hoeveel betalen ze in totaal per maand?

Dat willen ze weten. Daarom hebben ze een lijst gemaakt.

<p>Fatma en Yusuf inkomen € 2487,- per maand</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> - Internet / kabel / vaste telefoon - 4 x telefoonabonnement - Youtube Premium gezin - Netflix standaard 	<p>Dionne inkomen € 1935,- per maand</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> - Internet / kabel / vaste telefoon - Telefoonabonnement - Youtube Premium - Spotify Premium - NPO start plus 	<p>Hein Inkomen € 1704,- per maand</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> - Internet / kabel / vaste telefoon - Telefoonabonnement - Netflix Premium - Foxsports eredivisie - Ziggo sport - Videoland - NPO start plus
---	---	--

- Hoeveel betalen Fatma en Yusuf, Dionne en Hein per maand voor hun digitale abonnementen?

- Hoeveel procent van hun maandelijkse inkomen is dat? _____
- Vind je dat veel? Bespreek het samen.

OPDRACHT 15 | Percentage berekenen: zo doen zij het

Hieronder zie je hoe Fatma, Hein en Dionne het percentage berekenen van Fatma.

Fatma:
Onze inkomsten zijn ongeveer €2500, dat is 100%.
Daarvan neem ik 1% dat is €25 is. Ik betaal ongeveer €150 dat is 6 x 25 euro.
Dus 6%.

Hein:
Ik reken met de verhouding: €150 van de €2500 is hetzelfde als €15 van de €250. Met de rekenmachine doe ik $15 : 250 = 0,06$.
Dus 6%.

Dionne:
Ik gebruik een verhoudingstabel.

		$\div 10$	$\div 5$	$\times 3$
€	2500	250	50	150
%	100	10	2	6
		$\div 10$	$\div 5$	$\times 3$

Staat jouw manier er ook bij?
Wat deed je hetzelfde? wat deed je anders?
Bespreek het samen.

OPDRACHT 16

Hein komt elke maand geld tekort.
Hij vraagt zich af:
'Geef ik veel geld uit aan abonnementen?'

Bekijk de abonnementen van Hein.

- Met welk abonnement kan Hein stoppen?
Wat is jouw advies?
Bereken de nieuwe kosten voor Hein per maand.

Abonnement	Per maand (€)
Internet/tv/vaste telefoon	40,00
Telefoonabonnement	20,00
Netflix Premium	13,99
Foxsports Eredivisie	17,95
Ziggo sport	14,95
Videoland	8,99
NPO Start Plus	2,95

OPDRACHT 17

- Maak een lijstje van jouw digitale abonnementen, met de kosten per maand.
- Hoeveel besteed jij per maand aan digitale abonnementen? _____
- Vind je dat veel?
Met welk abonnement kan jij stoppen?
Bespreek het samen.

AFSCHRIJVING: KOSTEN VERDELEN OVER DE TIJD

Een auto gebruik je een aantal jaren en wordt elk jaar minder waard.
De aankoopprijs kun je verdelen over die jaren. Dat noemen we 'afschrijven'.

Voorbeeld:

Je koopt een auto van €12.000,- en je rijdt daar 10 jaar mee.

De auto kost dan per jaar €1200,- ($12.000 : 10 = 1200$).

Per maand dus €100,- ($1 \text{ jaar} = 12 \text{ maanden } 1200 : 12 = 100$).

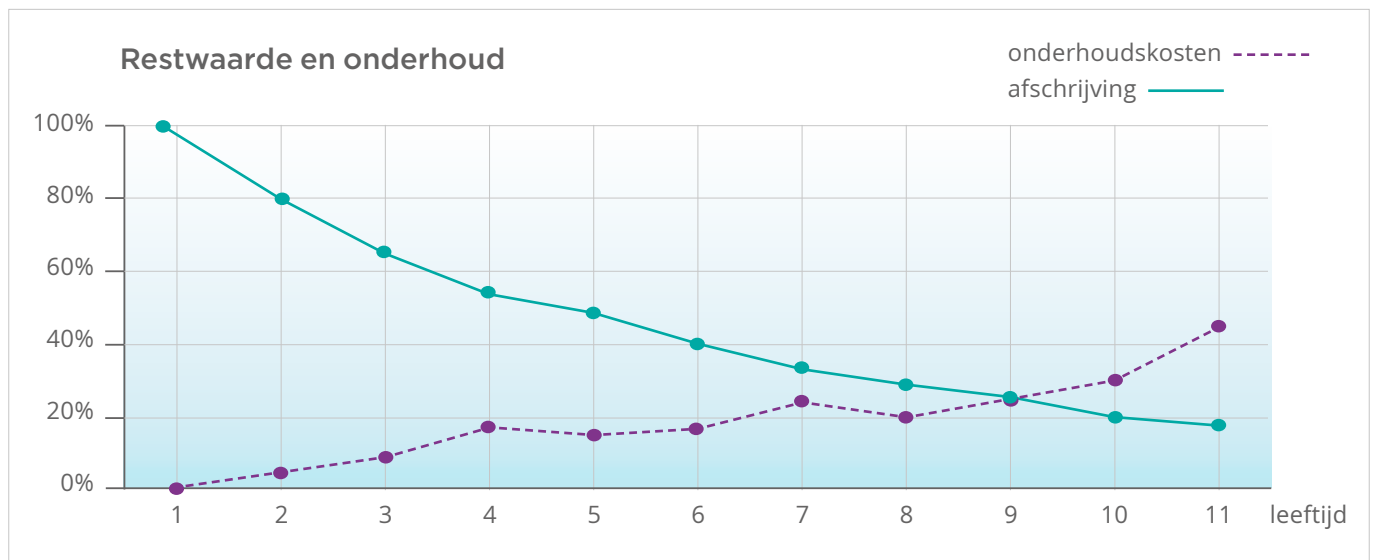
Zie: Rekenkaart

OPDRACHT 19

Fatma denkt:

'Het is goedkoper om een tweedehandsauto te kopen.'

Zij ziet deze grafiek.

Bekijk de grafiek en lees de zin: *'Een auto wordt sneller minder waard in de eerste jaren.'*

- Bespreek samen: is deze zin waar?

Bekijk de grafiek nog een keer en beantwoord samen de vragen.

- Hoeveel is een auto van €12.000,- na 1 jaar nog waard? _____
- Hoeveel is dat na 3 jaar? _____. Hoeveel na 10 jaar? _____
- Hoeveel zijn de kosten voor onderhoud na 4 jaar ongeveer? _____
En hoeveel na 10 jaar? _____

Fatma en Yusuf willen een auto van ongeveer 3 jaar oud kopen. Dat vinden ze verstandig.

- Ben je het met Fatma en Yusuf eens? _____
- Hoelang kunnen zij met die auto rijden, zonder al te hoge kosten? Wat denk je? _____

OPDRACHT 20

Fatma en Yusuf kijken op de website van de ANWB. Ze zien daar een tweedehands auto. Bekijk de informatie over de auto.

- Hoe oud is deze auto? _____
- Hoeveel kilometer is er met deze auto per jaar ongeveer gereden? _____

The screenshot shows the ANWB website interface. At the top, there are navigation tabs: 'Wegenwacht', 'Verzekeringen', 'Verkeer', 'Auto', 'Fiets', 'Eropuit', and 'Vakantie'. Below this, it says 'ANWB.nl > Auto > Kopen' and the date '6 september 2019'. The main content area is titled 'Occasion' and lists the following details:

Vraagprijs	€ 7.999,-
Bouwjaar	Januari 2017
Kilometerstand	71.778 km
Brandstof	Benzine
Transmissie	Handgeschakeld

OPDRACHT 21

De meeste mensen kunnen een auto niet in één keer betalen. Meestal zul je daarvoor geld moeten lenen.

Fatma en Yusuf zoeken uit wat dat kost.

Bekijk de informatie over de lening en beantwoord de vragen.

The screenshot shows the ANWB website's car loan calculator. The browser address bar shows 'www.anwb.nl/autokopen.geldlenen'. The page title is 'Geld lenen voor je auto? Bereken je maandlasten'. There are three input fields on the left:

- 'Waar wil je voor lenen?' with a dropdown menu set to 'Auto'.
- 'Hoeveel wil je lenen?' with a slider ranging from € 5.000 to € 75.000, currently set at € 8.250,00.
- 'Hoeveel wil je maximaal per maand betalen?' with a slider ranging from € 94 to € 368, currently set at € 165,00.

On the right, under 'Je maandlasten en je kosten', a 'Persoonlijke Lening' summary is shown:

Maandtermijn	€ 164	✓ Vast maandbedrag
Looptijd	59 mnd	✓ Vaste looptijd
Rente vanaf	6,7%	✓ Vaste rente
Totaalbedrag	€ 9.676	✓ Boetevrij aflossen

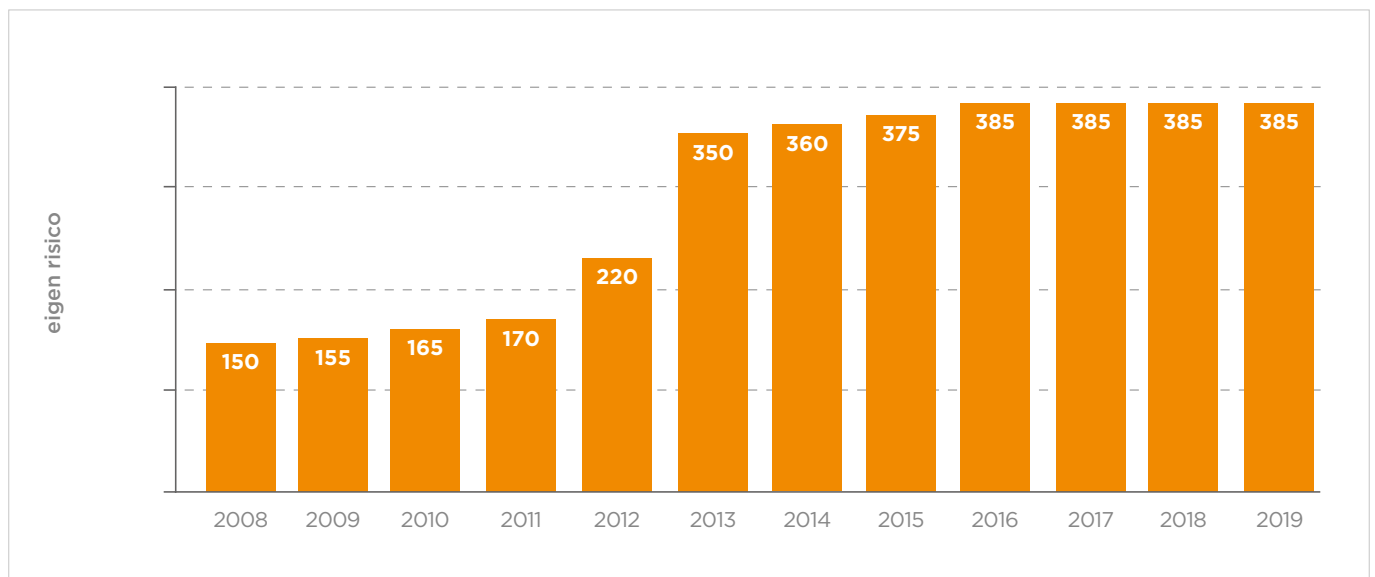
At the bottom of this summary is a blue button labeled 'Aanvragen'.

- Welk maandbedrag hebben Fatma en Yusuf ingevuld? _____
 - Na hoeveel jaar hebben zij de lening afbetaald? _____
 - Hoeveel duurder is de auto als ze het geld lenen? _____
 - Hoe komt het dat? _____
 - Hoe veranderen de looptijd en het totaalbedrag als ze een lager maanbedrag invullen?
-
- Wat voor advies geef jij Fatma en Yusuf?
-

4. VERZEKERINGEN EN ZORG

OPDRACHT 23

Iedereen in Nederland boven de 18 jaar heeft een basiszorgverzekering. Deze verzekering vergoedt de kosten van de huisarts, het ziekenhuis en de apotheek. Het eerste deel van de kosten moet je zelf betalen. Dat noemen we het eigen risico. Pas daarna betaalt je zorgverzekeraar de kosten. Daarnaast betaal je soms ook een eigen bijdrage. Bekijk de grafiek en beantwoord de vragen.

- Hoeveel jaar is het eigen risico hetzelfde gebleven? _____
- Hoeveel is het eigen risico tussen 2008 en 2019 omhoog gegaan? _____
- Met hoeveel procent is het eigen risico tussen 2012 en 2013 omhoog gegaan? _____

OPDRACHT 24

Voor de basiszorgverzekering betaal je premie. Dat is een vast bedrag per maand. Deze premie verschilt per verzekeraar. In 2019 is de premie tussen de 121 en 134 euro per maand.

- Door het eigen risico komen er kosten bij. Hoeveel is dat gemiddeld per maand? _____
- Wat kost de basiszorgverzekering in totaal ongeveer per jaar? _____

Hoeveel betaal jij voor je zorgverzekering? Waar kun je dat opzoeken? Bespreek het samen.

- Zoek het bedrag op en vergelijk het met elkaar. Betalen jullie hetzelfde? _____

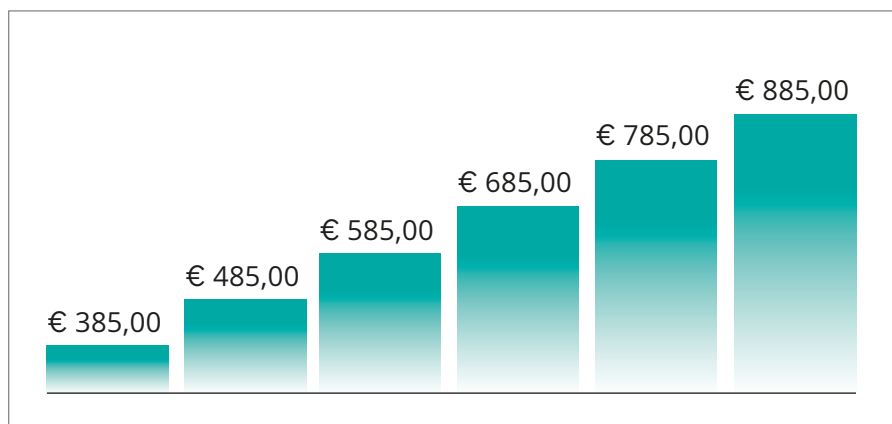
OPDRACHT 25

Je kunt kiezen voor een hoger eigen risico.

Dan betaal je meer kosten zelf, maar dan betaal je minder premie per maand.

Bekijk het diagram en de tabel.

Beantwoord de vragen.

Eigen risico	Maandelijkse premie
€ 385,00	105,95
€ 485,00	102,95
€ 585,00	99,95
€ 685,00	96,95
€ 785,00	92,00
€ 885,00	83,00

- Waarom wordt de premie lager als je een hoger eigen risico kiest?

- Je kiest €100,- meer eigen risico.

Wat gebeurt er met de premie? _____

- Je kiest €300,- meer eigen risico.

Hoeveel bespaar je dan per jaar? _____

- Kies jij voor een hoger eigen risico? Waarom wel of waarom niet?

OPDRACHT 26

Met een laag inkomen, kun je vaak zorgtoeslag krijgen.
Die moet je bij de belastingdienst aanvragen.
Bekijk de informatie.

In 2019 mag uw **bruto** inkomen niet hoger zijn dan € 29.562 per jaar.
Hebt u een toeslagpartner?
Samen mag uw **bruto** inkomen niet hoger zijn dan € 37.885 per jaar.

Hein is alleenstaand en heeft een bruto inkomen van €25.920,- per jaar.

- Bekijk de tabel met de bedragen van de zorgtoeslag.
Welk bedrag krijgt Hein per maand?

- Krijg je zelf zorgtoeslag of kan je die aanvragen?
Zo ja, hoe hoog is die?

Hein zegt:

'Als ik per jaar 500 euro meer gaat verdienen, dan gaat de toeslag met 6 euro per maand omlaag.'

- Kijk in de tabel: klopt het wat Hein zegt?
Bespreek het samen.

Jaarinkomen tot	Toeslag per maand zonder toeslagpartner	Toeslag per maand samen met toeslagpartner
€ 20.500	€ 99	€ 192
€ 21.000	€ 98	€ 192
€ 21.500	€ 92	€ 186
€ 22.000	€ 87	€ 180
€ 22.500	€ 81	€ 175
€ 23.000	€ 75	€ 169
€ 23.500	€ 70	€ 164
€ 24.000	€ 64	€ 158
€ 24.500	€ 58	€ 152
€ 25.000	€ 53	€ 147
€ 25.500	€ 47	€ 141
€ 26.000	€ 42	€ 135
€ 26.500	€ 36	€ 130
€ 27.000	€ 30	€ 124
€ 27.500	€ 25	€ 118
€ 28.000	€ 19	€ 113
€ 28.500	€ 13	€ 107
€ 29.000	€ 8	€ 102
€ 29.500	€ 2	€ 96
€ 30.000		€ 90
€ 30.500		€ 85
€ 31.000		€ 79
€ 31.500		€ 73
€ 32.000		€ 68
€ 32.500		€ 62
€ 33.000		€ 57

5. EEN HUISDIER

OPDRACHT 27

De zoon van Dionne wil graag een hond. Dionne hoort dat een hond veel geld kost. Op internet vindt zij dit overzicht. Bekijk samen het overzicht en beantwoord de vragen.

	maandelijkse vaste kosten	jaarlijkse kosten dierenarts	kosten per maand
Hond	€ 50,00	€ 160,00	
Kat	€ 23,00	€ 120,00	
Vogel	€ 8,00	-	
Knaagdier	€ 14,00	€ 40,00	

- Voor welk huisdier zijn de kosten het laagst? _____
 - Voor welk huisdier zijn ze het hoogst? _____
 - Hoeveel kost de dierenarts per maand?
Bekijk de jaarlijkse kosten en reken dat uit. Vul de laatste kolom in.
 - Welke kosten voor een hond staan niet in de tabel? Wat kun je bedenken?
-
- Wat vind jij van de maandelijkse kosten voor een hond? Passen ze in je budget?
-

OPDRACHT 28

Dionne zoekt op wat het kopen van een hond kost.

- Een pup van een hondenfokker is duurder dan een hond uit het asiel.
Wat is het verschil in prijs? _____
- Hoeveel keer zo duur is dat? _____
- Waar zou jij een hond kopen? Bespreek het samen.

Een hond uit het asiel kost gemiddeld 120 euro.
Een gezonde pup van een erkende hondenfokker kost minstens 600 euro.

OPDRACHT 29

Voor een hond heb je allerlei dingen nodig. Dionne vindt op internet dit overzicht. Bekijk het overzicht en beantwoord de vragen.

- Wat zijn de totale kosten voor deze spullen minimaal? _____
- Wat zijn de totale kosten maximaal?

Item	Price Range
Hondenmand, -kleed of -kussen	7 tot 300 euro
Riem en halsband	10 tot 45 euro
Speeltjes	5 tot 40 euro
Voer- en drinkbak	7 tot 45 euro

- Zoek op internet de spullen uit de tabel en schrijf de prijs op. Vergelijk de prijs met de prijs in het overzicht hierboven. Waar kun je op besparen? Bespreek het samen.

OPDRACHT 30

Dionne wil weten wat een hond alles bij elkaar kost. Ze maakt een overzicht. Kijk in de vorige opdrachten en zoek op internet. Vul de bedragen voor Dionne in.

aanschaf van?	hoeveel?	per . . .	hoeveel per maand?
Chippen en registreren	€ 45,00	1x	-
Cursus en training			
Mand en/of bench			
Voeding en verzorging			
Dierenarts			
Verzekering			
Hondenbelasting			
Dierenpension			
Uitlaatservice en oppas			

- Kan Dionne een hond betalen? Wat vind je? Bespreek het samen.

TERUGKIJKEN

Blader nog eens door het boekje. Deze rekenwoorden heb je gezien.

- Bespreek elk woord dat je hebt geleerd.
- Geef een voorbeeld of maak een tekening.

Wat vond je moeilijk en wat vond je makkelijk?

Woord	Voorbeeld of tekening
Gemiddelde	
Afschrijving	
Premie	
Netto	
Bruto	
Vaste lasten	
Afbetaling	

INSTRUCTIE BEGELEIDER

2F R5 | Slim met je geld

WERKEN MET SUCCES!

VOORAF

Succes! Rekenen is bedoeld voor deelnemers die Nederlands kunnen lezen op niveau 1F en spreken op niveau B1. Voor de boekjes op niveau Instroom is enige basale rekenkennis vereist. Het gaat om:

- Tellen tot en met 100 (en terug); ook in stappen van 10;
- Uitspreken van getallen (tot en met duizend en de duizendtallen);
- Vergelijken en ordenen van hele getallen;
- Vlot rekenen tot 20;
- Verdubbelen, halveren, keer 10, gedeeld door 10 met eenvoudige getallen;
- Herkennen en uitspreken van geldbedragen;
- Klok kijken (digitaal en analoog); alleen hele en halve uren.

KENMERKEN EN DIDACTIEK

Rekenen is in deze boekjes bedoeld als het leren omgaan met getallen, maten en diagrammen in het dagelijks leven. Bij 'rekenen' denken mensen vaak aan het vak rekenen op de basisschool. Het tempo waarin het rekenen daar geleerd moest worden, de eisen die daarbij gesteld werden, en de abstractie van sommige onderwerpen, hebben bij veel schoolverlaters en deelnemers aan rekencursussen geleid tot een zekere blokkade bij het zien van rekenopdrachten. Ze hadden moeite met rekenen op school, vinden rekenen moeilijk en zijn bang dat ze het niet kunnen. Rekeningst komt vaak voor. In deze rekenboekjes worden rekenbegrippen opnieuw geïntroduceerd vanuit betekenisvolle contexten en probleemsituaties. De deelnemers maken in eerste instantie gebruik van de kennis die zij al hebben. Als begeleider probeer je zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de eigen aanpak van de deelnemer. Het praten over deze aanpak en het reflecteren op andere aanpakken kan de deelnemer helpen om een volgende stap te zetten. Het kan dat de deelnemer het daarna efficiënter aanpakt. Een belangrijk doel van deze boekjes is dat de deelnemer met meer zelfvertrouwen rekensituaties aan kan pakken.

OPDRACHTEN

Er zijn verschillende activiteiten, zoals:

- Verkennen en bespreken van de situatie vanuit de leestekst en foto(s);
- Bespreken van de aanpak met de deelnemer. De opdrachten 'Zo doen zij het' ondersteunen het ontwikkelen van een doelmatige aanpak (zie ook verderop);
- Bespreken van de resultaten van het schatten, meten of berekenen;
- Werken met stukjes theorie (herkenbaar aan de blauwe kaders). Deze bieden zo nodig uitleg bij een rekenonderwerp; Inzetten van de rekenkaarten en digitaalkaarten die extra uitleg en oefening bieden;

Het domein Getallen wijkt hierin af van de andere domeinen: daarvoor zijn geen aparte stukjes uitleg in de boekjes. Wel zijn er rekenkaarten die ingezet kunnen worden als

een deelnemer veel moeite heeft met het rekenen met getallen.

- Aanbieden van verwerkingsopdrachten.
- Werken met websites die passen bij het thema en bij de opdrachten in het boekje.

Maak het rekenen ook praktisch. Laat bijvoorbeeld deelnemers iets meten; laat ze bedragen betalen en teruggeven met (speel)geld. Zorg dat de benodigde materialen (zie p.24 tm 26) beschikbaar zijn. Stimuleer deelnemers om zoveel mogelijk gegevens van thuis, werk of dagelijkse activiteiten te gebruiken om mee te rekenen. Laat ze eigen materiaal meenemen. Denk aan: bankafschriften, plattegronden, folders, agenda, kassabonnen, werkrooster, formulieren etcetera. Dit verhoogt de toepassingswaarde en werkt vaak motiverend. Stimuleer deelnemers ook om bepaalde vaardigheden te oefenen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het gepast betalen, het werken met verschillende maten en eenvoudige bewerkingen met getallen. Dit oefenen kan speels en vaak ook digitaal. Elk boekje is opgezet vanuit een thema. Dat betekent dat er meerdere rekenonderwerpen in elk boekje aan bod zullen komen. Kijk met de deelnemer na een activiteit terug op de rekeninhoud en benoem de vaardigheid die aan de orde geweest is. Bij de aanwijzingen per opdracht vind je vaak suggesties voor passende oefeningen. Voor zover van toepassing staan er ook antwoorden van (reken) opdrachten onder de aanwijzingen.

ZO DOEN ZIJ HET

Regelmatig vind je in de boekjes een opdracht met de titel: 'Zo doen zij het'. In zo'n opdracht worden verschillende manieren om het rekenprobleem (uit een vorige opdracht) op te lossen beschreven. Hierbij wordt vaak gebruik gemaakt van ondersteunende visuele rekenmodellen. In deze opdrachten gaat het er niet om dat elke deelnemer verschillende aanpakken leert, maar dat ze zien dat er 'meerdere wegen naar Rome leiden' en dat ieder (en dus ook zij) zijn eigen aanpak mag hebben. Het zien van oplossingen van anderen kan ook helpen om te reflecteren op de eigen aanpak. Het is belangrijk dat je als begeleider de getoonde strategieën vooraf goed doorneemt en ze begrijpt. Vraag altijd eerst de deelnemer(s) zelf naar haar of zijn aanpak voor je je samen met de deelnemer(s) verdiept in de aanpakken van anderen.

SUCCES! LEZEN EN SCHRIJVEN EN SUCCES! DIGITALE VAARDIGHEDEN

Succes! Rekenen maakt deel uit van de methode Succes!. Als deelnemers moeite hebben met lezen en schrijven en/of met digitale vaardigheden en daar ook graag mee aan de slag zouden willen gaan, dan is het goed te weten dat daarvoor ook Succes!-lesmateriaal bestaat wat op 'dezelfde' leest is geschoeid. Informeer eventueel daarvoor bij je coördinator of anderen binnen je organisatie.

THEMA EN REKENINHOUD

Het thema van dit boekje is het slim omgaan met geld. Centraal staat rondkomen met je geld en hoe je omgaat met vaste lasten, andere uitgaven en sparen. Er is aandacht voor de kosten van (digitale) abonnementen, de auto, verzekeringen en huisdieren. De rekenvaardigheden die hierbij aanbod komen uit het domein Getallen (rekenen met geldbedragen), Verhoudingen (rekenen met percentages) en Verbanden (aflezen en interpreteren van allerlei tabellen en diagrammen).

Het kan handig zijn om ook eigen gegevens over inkomen, vaste lasten en andere kosten bij de hand te hebben. Dit kunnen gegevens zijn van de deelnemer zelf, of als dat gevoelig ligt ook (geanonimiseerde) gegevens van jezelf.

VOORUITKIJKEN

De afbeeldingen en de vragen zijn bedoeld om aan de praat te raken over het thema en om voorkennis te activeren. De vragen gaan over de eigen financiële situatie van de deelnemer, omdat zij daar zelf veel over weten en veel bij voelen: Is er genoeg geld per maand? Is er spaargeld? Zijn er schulden?

Houd er bij het bespreken rekening mee dat sommige onderwerpen gevoelig kunnen liggen en ga daar zorgvuldig mee om. Geef als nodig voorbeelden uit je eigen situatie of gebruik de drie verschillende situaties/personen die in opdracht 1 op de volgende pagina worden opgevoerd.

1. RONDKOMEN MET JE GELD

OPDRACHT 1

Hier gaat het om een eerste oriëntatie op het onderwerp geld en inkomen door drie verschillende situaties te vergelijken (personen, type werk, inkomen, woonsituatie). De deelnemer voegt hier zijn eigen gegevens aan toe. Deze opdracht sluit aan op het 'voorkijken' (p.3). Je komt erachter of de deelnemer daadwerkelijk grip heeft op de gebruikte getallen/bedragen. Houd rekening met de gevoeligheid van dit soort onderwerpen en respecteer de privacy van de deelnemer. De meeste antwoorden hangen af van de situatie van de deelnemer. Bij de vraag 'Wie kan volgens jou het beste rondkomen' is het van belang om door te vragen: 'waarom denk je dat?' Bij rondkomen spelen ook andere zaken dan de hoogte van het inkomen een rol.

Antwoorden:

Fatma en Yusuf hebben samen het meeste geld, Dionne het minste.

OPDRACHT 2 EN 3

Deze opdrachten gaan over inkomens in Nederland. Er komen termen voor zoals: netto, modaal en gemiddeld. Deze zijn misschien nieuw voor de deelnemer. Bespreek dan aan de hand van de opdrachten wat deze termen betekenen. In deze opdrachten gaat het over zowel maandinkomens (opdracht 2) als jaarinkomens (opdracht 3). De deelnemer moet weten dat een jaar 12 maanden heeft. In opdracht 3 rekenen de deelnemer de maandinkomens uit opdracht 1 om naar jaarinkomens, zodat ze deze met behulp van de grafiek kunnen vergelijken met de inkomens in Nederland. Dit omrekenen mag schattend

worden gedaan. Bijvoorbeeld voor Fatma en Yusuf kan de deelnemer rekenen met een maandinkomen van €2500,- in plaats van €2487,-. De deelnemer kan de bedragen die er staan als 'netto maandinkomen' gebruiken. Het is niet nodig om er bijvoorbeeld de kinderbijslag af te halen. In de grafiek is elk staaf €2000 breed. De eerste staaf hoort bij jaarinkomens van min 2000 tot 0. Dit zijn dus huishoudens met schulden. De tweede staaf gaat over inkomens tussen €0 en €2000 enzovoort. Deze grafiek is te vinden op <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/inkomensverdeling>

Antwoorden:

Opdracht 2: modaal inkomen: Fatma/Yusuf /inkomen van Dionne en Hein is onder modaal.

Opdracht 3: ongeveer evenveel lage als hoge inkomens, maar er zijn enkele wel hele hoge/€18.000-€20.000 /600.000 huishoudens / €30.000 /Inkomen Fatma & Yusuf in de staaf 28.000-30.000; van Dionne in 10.000-12.000; van Hein in 20.000-22.000.

OPDRACHT 4 T/M 7

Deze opdrachten gaan over vaste lasten, en wat je daarnaast overhoudt (en uitgeeft). Hierbij wordt ook steeds een beroep gedaan op kennis over de eigen financiële situatie. Praat aan de hand van eigen ervaringen over rekenkundige situaties. In het eerste deel van opdracht 4 gaat de deelnemer bedragen optellen en aftrekken. Dit mag met de rekenmachine maar laat de deelnemer dan wel eerst een schatting maken. Daarna rekent (en schat) de deelnemer een percentage. Laat de deelnemer vertellen hoe hij bedenkt/berekent hoeveel % Hein van zijn inkomen aan vaste lasten besteedt. Bespreek daarna de manieren in opdracht 5. Let op dat hier met het netto inkomen van 1700 wordt gerekend en dat de huurtoeslag niet wordt meegenomen bij het inkomen. Als je die wel meeneemt geeft Hein maar rond de 50% uit aan vaste lasten. In opdracht 6 kunnen ze een van deze manieren gebruiken voor de situatie van Dionne (toen zij nog werkte). Daarbij kunnen ze eerst schattend zien dat het om meer dan 50% gaat en dan bijvoorbeeld 55% uitrekenen. Bij de laatste vraag kunnen ze 40% van 1088 eerst schatten en dan berekenen, bijvoorbeeld in een verhoudingstabel (via 10% en dan keer 4). Bij opdracht 7: Een gezin met vier mensen en dan 1265,- te besteden is niet veel. Vooral belangrijk dit met de eigen cijfers te benaderen. April totaal = 1010 ze hielden 1265-1010=255 over.

Antwoorden:

Opdracht 4: € 933,- / €939,- (of 935 als je rekent met 1700 per maand) / antwoorden verschillen, bijv.: eten, uitgaan, kleding, sparen voor grotere uitgaven, etc. / ongeveer 55% / antwoorden verschillen

Opdracht 6: ruim 50% (dichtbij 56%) / €847,- / Dionne heeft gelijk: 40% van €1088 is ongeveer €435 (ze betaalt 42%) / antwoorden kunnen verschillen

Opdracht 7: antwoorden kunnen verschillen / ze houden €255,- over

OPDRACHT 8 EN 9

Deze opdrachten gaan over sparen en afbetalen, ze sluiten aan op opdracht 7, waar het ging over 'geld overhouden'. Sparen is altijd iets om na te streven. Het advies van het Nibud is om 10% van je inkomen te sparen, als reservering voor grote uitgaven en het opvangen van risico's. Dat lukt

niet altijd. Mensen besluiten dan vaak om 'op afbetaling' te kopen. Daarbij is het raadzaam goed te letten op het 'kostenpercentage', dit is het bedrag dat je betaalt omdat je geld leent. Geld lenen kost geld: bespreek dit met de deelnemer.

In opdracht 8 is 10% een belangrijk percentage van waaruit je andere percentages kunt schatten (en berekenen). Neem dit, als nodig, nog een keer door met de deelnemer. Neem de informatie uit de illustratie door met de deelnemer. Vergelijk deze informatie met de redenering van Dionne die schattend rekent en geen rekening houdt met het kostenpercentage van een lening: ongeveer 9,00/mnd, na 40 mnd is $9,00 \times 40$ ongeveer €360,- (ze zegt 'ruim 40 mnd' dus dat klopt). Iets exacter: na 45 mnd. Door de kosten die erbij komen moet ze echter langer betalen. Per jaar komt er 13,5% van 400 = 54 euro bij. Ook die moet ze terugbetalen. Per jaar komen er dan 6 maanden bij.

Antwoorden:

Opdracht 8: antwoorden verschillen / € 255,- / iets meer dan 10% / €2.976,-

Opdracht 9: ja, dat klopt / 60 maanden / per jaar komt er 13,5% van 400 = 54 euro bij / $60 \times 9,05 = €543,-$ / antwoorden verschillen.

2. ABONNEMENTEN

OPDRACHT 10 EN 11

Dit zijn introductie-opgaven bij het onderwerp abonnementen. Bespreek voor- en nadelen van het kiezen voor een abonnement. Het onderwerp geeft veel gelegenheid om bezuinigingen in het huishouden te bespreken. Uit onderzoek van het Nibud blijkt dat mensen vaak niet weten hoeveel ze per maand kwijt zijn aan abonnementen. In opdracht 10 staan gegevens uit onderzoek van het Nibud: <https://www.nibud.nl/wp-content/uploads/Rapport-Abonnementen-2019-.pdf>. Bespreek met de deelnemer de informatie in de tabel. Het gaat om het percentage personen (uit een leeftijdsgroep) dat het betreffende abonnement heeft. De abonnementen zijn gesorteerd van hoog naar laag ('top 15') op het percentage van de totale groep (laatste kolom).

Antwoorden:

Opdracht 10: antwoorden verschillen (eigen situatie).

Opdracht 11: antwoorden verschillen / uitspraken:

ja (65% van de 65+ers en bij de andere groepen 25-30%) ;

ja (85% van het totaal); nee (meeste in de 65+groep) / antwoorden zullen verschillen.

OPDRACHT 12 T/M 17

Deze opdrachten gaan meer de diepte in: het gaat dan om abonnementen op een sportschool (opdr.12), om abonnementen op digitale diensten (opdr. 13 t/m 15) en om bezuinigen (opdracht 16 en 17). Bespreek ook de eigen situatie en of het verstandig is om abonnementen te wijzigen of op te zeggen. Het rekenwerk gaat vooral om het goed interpreteren van tabellen, rekenen met (loop)tijd en geld en soms om het berekenen van een percentage (zie opdracht 15 voor voorbeelden van strategieën daarvoor). Het abonnement op de sportschool (opdr.12) geldt voor 4 weken. Laat de deelnemer bedenken hoe vaak hij dan per jaar moet betalen (52 weken : 4 = 13x). Bij het berekenen van welk abonnement het voordeligst is, kan het verstandig

zijn om eerst niet passende opties af te strepen en dan te schatten en pas daarna exact te rekenen (als dat nog nodig is). Er moet een aantal aannames worden gedaan (hoeveel weken duurt de zomer; hoe belangrijk is het om altijd ook woensdagavond te kunnen sporten... etc.). Hierdoor kunnen de antwoorden verschillen. Ga na of de deelnemer de abonnementen in de tabel bij opdracht 13 kent.

Opdracht 15 geeft voorbeeldmanieren om de berekeningen van opdracht 14 te maken. Laat de deelnemer het eerst zelf proberen.

Bij opdracht 16 en 17 zijn geen goede antwoorden te geven. Ga in gesprek met elkaar en weeg argumenten.

Antwoorden:

Opdracht 12: jaarabonnement onbeperkt sporten / $13 \times €43,95 = €571,35$ / Antwoorden kunnen verschillen: maandabonnement onbeperkt sporten of jaarabb. 1 x per week met wat losse kaarten/ het verschil is afhankelijk van het aantal weken dat er buiten gesport wordt / nee / losse kaartjes zijn goedkoper als je niet meer dan eens in de twee weken gaat / antwoorden verschillen.

Opdracht 13: Antwoorden verschillen/Internet, tv en telefoon / NPO Start Plus / Netflix biedt verschillende varianten voor verschillend gebruik (meer films, etc.)

Opdracht 14:

Fatma	Dionne	Hein
148,98 6 %	84,93 4,4 %	118,83 6,9 %

Opdracht 16,17: antwoorden verschillen

3. DE AUTO

Veel mensen vinden het fijn om een auto te hebben, maar het is een behoorlijke kostenpost. Een lastig aspect daarbij zijn de 'afschrijvingskosten'. Mensen vinden het moeilijk om dat in de aanschaf en de maandelijkse administratie mee te nemen, maar het is noodzakelijk om een gezonde financiële huishouding te houden. Wat betreft het rekenwerk gaat het weer om ongeveer dezelfde vaardigheden als bij de vorige onderwerpen.

OPDRACHT 18 T/M 21

Hier gaat het om de aanschaf van een auto. Belangrijke aspecten zijn dan de vaste en de variabele lasten. Misschien weet de deelnemer hier al wat van. In opdracht 18 gaat het vooral om het aflezen en interpreteren van informatie uit de tabel. Alle bedragen in de tabel zijn berekend per maand, maar de aanschafkosten ('afschrijving' - zie ook de uitleg op p.14) betaal je vaak deels in 1 keer (de rest kan een lening zijn). Bij opdracht 19 staat een dubbele grafiek. Ga na of de deelnemer deze kan aflezen: het gaat om percentages van de aanschafwaarde. Laat het verschil in de groene lijn (restwaarde) en de blauwe lijn (onderhoudskosten) zien. De afschrijving neemt af, maar de onderhoudskosten nemen toe. Laat de percentages voor afschrijving en onderhoud aflezen uit de grafiek. In opdracht 20 kun je de actuele datum nemen of rekenen met de datum van de gegevens: 6/9/2019. De auto is dan 2 jaar en 9 maanden, dus er is 33 maanden mee gereden. Deel de gereden km door 33 dan vind je het gemiddelde per maand. Als je dat x12 neemt is heb je het gemiddeld aantal km per jaar. Opdracht 21 gaat weer over geld lenen net als opdracht 9.

Antwoorden:

Opdracht 18:

mini	compact	kleine middenklasse	middenklasse
295	367	497	617

Besparingen mogelijk op brandstof (en onderhoud) / parkeerkosten en bonnen / de variabele kosten betaal je in 1 keer, soms de aanschaf deels ook ('afschrijving') / de afschrijvingskosten zijn hoog omdat dit de 'aanschafkosten' zijn / antwoorden verschillen.

Opdracht 19: ja/ €9.600 (80%) / €6.600,- (55%) / €2.400,- (ca 20%) / ongeveer €2200,- (18%)/ ongeveer €5000,- (ruim 40%) / een drie jaar oude auto is een goede aanschaf (onderhoud gaat niet omhoog)/ minimaal vijf jaar

Opdracht 20: Op 6/9/2019 was de auto 2 jaar en 9 maanden oud/ca.26.000 km/jr.

Opdracht 21: €165,- / 59 maanden = ca. 5 jaar / €1.426 euro / ze betalen rente (6,7%) / als je een lager maandbedrag invult gaat het langer duren en wordt het totaalbedrag hoger omdat je langer rente betaalt / het advies kan zijn dat je moet uitkijken met te hoge leningen (met een fors rentepercentage). Misschien dus nog iets langer sparen, of een iets goedkopere auto zoeken.

OPDRACHT 22

Mensen voelen de zwaarte van het autobezit op het moment dat ze gaan tanken. Daar wordt ook veel aan gerekend, en er kan inderdaad ook nog wel op bezuinigd worden. Dit kan door minder gebruik te maken van de auto, maar ook door bij een goedkoper tankstation te tanken. Vraag de deelnemer of hij weet hoeveel benzine zijn/een auto verbruikt per 100 km of hoever hij kan rijden met 1 liter. Laat de deelnemer de rijdkosten per tankstation uitrekenen. Wegen de rijdkosten op tegen de goedkopere benzine? Uitspraak van Hein: de afstand naar de drie tankstations levert de volgende rijdkosten op om benzine te halen: 1: €0,10 2: €1,50 3: €1,02. Als we kijken naar het verschil tussen 1 en 2: bij een tank van 50 l moet je ongeveer 16 keer naar de tank (per jaar). Dat kost bij 1: €1,70 en bij 2: €25,45. Je betaalt in dat geval nog steeds minder bij tank 2.

Antwoorden:

iets meer dan 15 km (15,4) / (12.000:100) x 6,5=780 liter / Tankstation1- Tankstation2 verschil 11 cent per liter / Tankstation 1 €82,- Tankstation 2 €76,50 Tankstation 3 €79,- / Tankstation 1 €1.279,20 Tankstation 2 €1.193,40 / verschil tussen 1 en 2 is €85,80 / Henk heeft geen gelijk.

4. VERZEKERINGEN EN ZORG

OPDRACHT 23 T/M 26

We zijn allemaal verzekerd, maar veel mensen verdiepen zich niet in de kosten. Besprek wat de deelnemer weet van zijn eigen verzekering. Vraag hem eventueel om de polis mee te nemen. Het gaat in deze opdrachten vooral over het interpreteren van grafieken en tabellen. Laat zien dat een klein verschil per maand een groot bedrag per jaar kan opleveren.

De keuze voor de hoogte van het eigen risico (opdracht 25) heeft te maken met meerdere factoren: kun je een tegenvaller opvangen? Wat is de gezondheidssituatie van de

deelnemer (en partner of gezin)? Let op: Eigen bijdrage en eigen risico zijn verschillende dingen. Het verplichte eigen risico betaalt u eerst zelf per jaar wanneer u zorg nodig heeft. Het eigen risico geldt voor de meeste zorg in het basispakket. Voor sommige zorg wordt een eigen bijdrage gevraagd. Dit kan een vast bedrag zijn of een percentage van de kosten. De eigen bijdrage geldt bijvoorbeeld voor orthopedische schoenen, hoortoestellen en ziekenvervoer. Opdracht 26 gaat over zorgtoeslag. Bespreek hierbij eventueel de situatie van de deelnemer.

Antwoorden:

Opdracht 23: de laatste 4 jaar / €235,- / 59% (een schatting tussen 50% en 60% is ook goed).

Opdracht 24: ongeveer €32,- / incl. eigen risico tussen haakjes de €1452 (€1836,-) en 1608,- (€1992).

Opdracht 25: je premie wordt lager omdat je verzekeraar je meer laat betalen voor de 'eerste kosten' (eigen risico) / de premie gaat met €3,- per maand omlaag / €108,- .

Opdracht 26: €42,- per maand / antwoorden verschillen / het klopt wat Hein zegt.

5. EEN HUIDDIER

OPDRACHT 27 T/M 30

Veel mensen hebben huisdieren, en daar zitten kosten aan vast, vooral bij de hond en de kat. Voor veel mensen is het dus een realiteit dat ze per maand een aardige kostenpost hebben, goed om er even aan te rekenen. Bespreek ook de situatie van de deelnemer.

Antwoorden:

Opdracht 27: vogel / hond

niet in de tabel staan aanschafkosten

Dier	Vast/mnd	Arts/jaar	Arts/mnd	Totaal/mnd
Hond	50	160	13	63
Kat	23	120	10	33
Vogel	8		0	8
Knaagdier	14	40	3	17

Opdracht 28: €480 / 5 keer zo duur.

Opdracht 29: €29,- / €430,-

Opdracht 30: Dionne zal zuinig aan moeten doen met extra's voor haar hond, en er eventueel andere dingen voor moeten laten

COLOFON

De methode Succes! is een uitgave van Stichting Lezen & Schrijven.

Deze uitgave is ontwikkeld door Universiteit Utrecht in opdracht van en in samenwerking met Stichting Lezen & Schrijven. Met dank aan de Vrije Universiteit Amsterdam, afdeling VU-NT2.

Deze uitgave is onderdeel van het samenwerkingsprogramma Taal voor het Leven. Dit programma wordt aangeboden door Stichting Lezen & Schrijven en gefinancierd door de Rijksoverheid.

Fijn dat je Succes! Rekenen wilt gebruiken. Voor het begeleiden van deelnemers op basis van deze methode is een training voor vrijwilligers beschikbaar.

Kijk voor meer informatie op taalvoorhetleven.nl/succes. Indien je (delen uit) deze uitgave wilt hergebruiken of kopiëren, werken we hier graag aan mee. We vragen je dit vooraf af te stemmen met Stichting Lezen & Schrijven via info@lezenenschrijven.nl.

Januari 2020 © Stichting Lezen & Schrijven, Den Haag

Met de boekjes van Succes! kun je beter leren lezen, spreken, schrijven en rekenen. Je leert ook beter omgaan met de computer en internet. Succes! is beschikbaar in drie niveaus. De methode bestaat uit een reeks boekjes rond situaties uit het dagelijks leven en werk. De boekjes kun je per niveau los gebruiken.

Ken je iemand die moeite heeft met lezen en schrijven of rekenen? Of ken je iemand die anderen graag wil helpen als taalvrijwilliger? Bel dan naar onderstaand telefoonnummer voor advies.

beter lezen en schrijven

0800 023 44 44

www.taalvoorhetleven.nl